

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2016 m. rugsėjo 23 d.

ES jūrų transportas: „daug investicijų yra neveiksmingos ir netvarios, kurioms kyla didelė išekvojimo rizika“, – teigia auditoriai

Naujojoje Europos Audito Rūmų ataskaitoje nurodyta, kad 2000–2013 m. trečdalis ES išlaidų tokiems ES jūrų uostų įrenginiams kaip krantinės, dokai ir molai, buvo neveiksmingos ir netvarios. Vienas euras iš trijų (194 milijonai eurų) išleistas nagrinėtiems projektams, dubliuojantiems netoli esančius įrenginius. Į infrastruktūrą buvo investuoti 97 milijonai eurų, kurie buvo nenaudojami arba labai nepakankamai panaudojami daugiau nei trejus metus užbaigus projektą.

Auditoriai įvertino Europos Komisijos ir valstybių narių krovinių jūrų transporto strategijas ir ES finansuotų investicijų į uostų paslaugas ekonominį naudingumą, kuris 2000–2013 m. suteikus dotacijas ir paskolas, iš viso sudarė 17 milijardų eurų. Jie apėmė 19 jūrų uostų penkiose ES šalyse – Vokietijoje, Italijoje, Lenkijoje, Ispanijoje ir Švedijoje. Jie nustatė, kad įdiegtos ilgalaikės strategijos nesuteikė tvirto uostų gebėjimų planavimo pagrindo. Nei ES, nei valstybės narės neturėjo strateginio suvokimo apie tai, kuriems uostams ir kokiems tikslams reikalingas finansavimas, nors dėl panašių infrastruktūrų kaimyniniuose uostuose finansavimo investicijos buvo neveiksmingos ir netvarios.

Pakartotinai įvertinus penkių 2010 m. išanalizuotų projektų rezultatus, nustatytas prastas bendras ekonominis veiksmingumas: šiems uostams skirtos ES finansuotos infrastruktūros išnaudojimas vis dar buvo nepakankamas, nors jie veikė beveik dešimt metų. Keturiuose uostuose atitinkamos teritorijos buvo vis dar tuščios arba beveik tuščios, o penkto uosto teritorijoje išvis nevyko jokia veikla.

„Jūrų transportas Europos Sąjungoje blaškomas neramių vandenų, – pareiškė už ataskaitą atsakingas Europos Audito Rūmų narys Oskar Herics. „Poreikių vertinimai yra prasti ir yra didelė investuotų lėšų išekvojimo rizika“. Iš viso tai susiję su beveik 400 milijonų eurų išnagrinėtų investicijų.“

Audituoti ES finansuoti projektai taip pat buvo neefektyvūs, išlaidos buvo viršytos išlaidos 139 milijonais eurų, o vykdant 19 iš 30 patikrintų užbaigtų projektų buvo susidurta su vėlavimais, siekiančiais iki 136 % preliminarių skaičiavimų. Audito metu nebuvo užbaigti septyni iš 37 naujai audituotų projektų (kuriems buvo skirtas 524 milijonų eurų ES finansavimas).

Be to, koordinavimas tarp Komisijos ir EIB dėl uostų infrastruktūros finansavimo neveikė tinkamai: EIB siūlant paskolas kaimyniniams uostams už ES ribų remti (pavyzdžiui, Maroke), nukentėjo į ES uostus investuotų ES lėšų

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų priimtos specialiosios ataskaitos pagrindines mintis.

Visą ataskaitos tekstą galima rasti www.eca.europa.eu

ECA Press

Mark Rogerson – atstovas ryšiams Tel. (+352) 4398 47063 Mob. tel. (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – atstovas spaudai Tel. (+352) 4398 45410 Mob. tel. (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E. paštas: press@eca.europa.eu

@EUAuditorsECA

eca.europa.eu

veiksmingumas.

Kadangi ES finansavimas projektų lygmeniu buvo susietas su išdirbiais, bet ne su rezultatais, jų išlaidos vis dar buvo tinkamos ES bendrajam finansavimui gauti, net jei tam tikra ES finansuota infrastruktūra faktiškai nebuvo naudojama.

Taip pat buvo daug trūkstamų ir netinkamų (t. y. kelių ir geležinkelių) jungčių su atokiais regionais 14 patikrintų uostų. Jiems bus reikalingas papildomas valstybės finansavimas, kad pirminės investicijos į uostus veiktų tinkamai.

Galiausiai, Komisija nesiėmė reikiamų veiksmų valstybės pagalbos ir muitinės procedūrų srityje, kad jūrų uostai galėtų konkuruoti vienodomis sąlygomis. Siekiant išvengti rinkų iškreipimo, valstybės pagalbos patikros turėjo būti veiksmingesnės atliekant *ex post* stebėjimą siekiant įvertinti, ar sąlygos, pagal kurias buvo priimti ankstesni sprendimai (pavyzdžiui, dėl koncesijų), nepasikeitė, arba turint parengus aiškias gaires dėl to, kuriems konkreitiems naudotojams skirti anstatai galėtų gauti paramą. Auditoriai teikia daug rekomendacijų, daugiausia Komisijai, o pagrindiniai aspektai yra šie:

- peržiūrėti esamą 104 pagrindinių uostų skaičių ir nustatyti visos ES uostų plėtros planą;
- įvertinti galimybę neskirti ES finansavimo uostų infrastruktūroms, skirtoms konteineriams perkrauti ir sandėliuoti bei antstatams, kurie nėra prieinami naudoti viešai;
- užtikrinti, kad EIB ir Komisija dalytųsi visa esmine informacija apie siūlomas EIB paskolas;
- teikti pirmenybę pagrindiniams uostams ir pagrindiniams vandens keliams, jiems skiriant ES paramą investicijoms tik tais atvejais, jei pridėtinė ES vertė aiški ir yra pakankamai privačių investicijų;
- parengti konkrečiai jūrų uostams skirtas gaires dėl valstybės pagalbos bei stebėti ankstesnių sprendimų dėl valstybės pagalbos vykdymą ir į juos atsižvelgiant imtis tolesnių veiksmų;
- sumažinti administracinę naštą ir vėlavimus skatinant nacionalinio „vieno langelio“ principą, kuriuo vadovaujantis būtų išduodami leidimai;
- pagerinti konkurencinę jūrų transporto padėtį, palyginti su kitomis transporto rūšimis, toliau supaprastinant jūrų transporto ir muitų formalumus.

Pastabos leidėjams

Apskaičiuota, kad 2013 m. Europos laivų pramonė prie ES BVP prisidėjo maždaug 1 % ir padėjo įdarbinti maždaug du milijonus žmonių. 1 200 komercinių jūrų uostų 23-ose ES valstybėse narėse tvarkomi trys ketvirtadaliai ES prekybos su ES nepriklausančiomis šalimis krovinių ir daugiau kaip trečdalis ES vidaus krovinių transporto.

Investicijoms į uostų infrastruktūrą galima skirti bendrą ES finansavimą per Europos regioninės plėtros fondą ir Sanglaudos fondą pagal pasidalijamąjį valdymą ir per transeuropinį transporto tinklą ir Europos infrastruktūros tinklų priemonę, kuriuos tiesiogiai valdo Europos Komisija.

Nuo 2000 iki 2013 m. iš ES biudžeto buvo suteikta apie 6,8 milijardo eurų investicijoms į uostus. Be to, Europos investicijų bankas (EIB) finansavo investicijas į uostus suteikdamas paskolų, kurių bendra suma siekia maždaug 10 milijardų eurų.

Specialioji ataskaita Nr. 23/2016: „Jūrų transportas Europos Sąjungoje: neramūs vandenys – daug neveiksmingų ir netvarių investicijų“ yra paskelbta 23 ES kalbomis.